

Maria Llopis

19 gener 2016

Maria Llopis Freixas (Barcelona, 1962) és llicenciada en Filologia Romànica (francès) per la Universitat de Barcelona. Ha fet també estudis superiors d'italià i anglès. Després d'haver treballat cinc anys a l'editorial Enciclopèdia Catalana en l'àmbit de la lexicografia i quatre anys més en tasques de coordinació de serveis lingüístics al Comitè Organitzador Olímpic Barcelona'92, l'any 1992 va iniciar la seva trajectòria com a traductora autònoma i se centrà, des d'un primer moment, en l'àmbit literari, tot i que no en descarta d'altres. Tradueix de l'espanyol, el francès i l'italià cap al català. Ha traduït, entre d'altres, obres de Stéphane Hessel, Anna Gavalda, Grégoire Delacourt, Elie Wiesel, Thomas Pikkety, François Thomazeau, Arnaldur Indridason, Katherine Pancol, Irène Némirovsky, Frédéric Beigbeder, Pierre Lévy i Francesco Alberoni.

Téophile Gautier (Tarba, 1811 — París, 1872). Escriptor i poeta francès. Participà entusiàsticament en la lluita romàntica al costat de Victor Hugo. La seva obra, molt dispersa, cobreix el camp de la poesia (*Émaux et camées*, 1852), de la novel·la (*Mademoiselle de Maupin*, 1835, el pròleg de la qual fou una autèntica sensació per la seva defensa de l'art per l'art, i *Capitaine Fracasse*, 1863, obra alegre i truculenta), de la crítica literària (*Histoire du romantisme*, 1874), de la crítica d'art (*Les Beaux-Arts en Europe*, 1855), del teatre i de les narracions de viatges (especialment a Itàlia, Rússia i Espanya). Bé que expressà poques idees originals i pocs sentiments nous en les seves obres, pel fet de pertànyer a la generació romàntica tingué fama d'original i d'extravagant; és, amb tot, un gran artista de l'estil: com a tal, hom el pot considerar precursor del Parnàs.

El conte que tradueix Maria Llopis per *Paper de vidre*, *La Cafetière*, el publicà per primer cop l'any 1831 amb el subtítol de *Conte fantastique*.

La Cafetera

I

L'any passat, em van convidar, juntament amb dos dels meus companys de feina, Arrigo Cohic i Pedrino Borgnioli, a passar uns dies en un indret perdut de Normandia. El temps, que, en posar-nos en marxa, semblava que havia de ser esplèndid, va canviar de cop i volta, i va caure tanta pluja que els camins enclotats pels quals transitàvem semblaven el llot d'una riera. Ens enfonsàvem en el llot fins als genolls,

una capa espessa de terra relliscosa se'ns enganxava a les soles de les botes i, com que les feia pesar tant, els passos es van fer lents i vam arribar a la nostra destinació una hora després que es pengués el sol.

Ens sentíem exhausts; el nostre amfitrió, en veure els esforços que fèiem per dissimular els badalls i mantenir els ulls oberts, així que vam haver sopat, ens va acompanyar a cadascun a la nostra habitació.

La meua era molt àmplia; en entrar-hi, vaig notar com un calfred de febre, ja que em semblava que entrava en un món nou. Em feia l'efecte que em trobava en l'època de la Regència, contemplant les llindes de Boucher que representaven les quatre estacions, els mobles d'estil rococó del pitjor gust i els marcs dels miralls esculpits de manera tosca. No havien tocat res. El tocador, ple de pots de pintes, de borles d'empolvorar, semblava com si l'haguessin fet servir el vespre anterior. Dos o tres vestits de colors tornassolats i un ventall esquitxat de lluentons de plata encatifaven el parquet ben encerat i, per a la meua gran sorpresa, una tabaquera de carei, oberta sobre la llar de foc, era plena de tabac encara fresc. Em vaig adonar d'aquestes coses només quan el criat, després de deixar la palmatòria sobre la tauleta de nit, em va haver dit bona nit, i, ho confesso, vaig començar a tremolar com una fulla. Em vaig desvestir ràpidament, em vaig ficar al llit i, per posar fi a aquells espants estúpids, vaig aclucar de seguida els ulls i em vaig girar de cara a la paret. Però em va ser impossible mantenir-me en aquella posició: sota meu, el llit es movia com si fos damunt d'una onada i les parpelles es negaven tossudament a tancar-se. Vaig haver de girar-me i mirar. El foc encès desprenia uns reflexos vermellosos arreu de l'estança, de manera que es podien distingir fàcilment els personatges dels tapissos i les figures dels retrats borrosos penjats a la paret. Eren els avantpassats del nostre amfitrió, uns cavallers amb armadura, uns consellers amb perruca, i unes belles dames de rostres maquillats i cabells empolvorats de blanc amb una rosa a la mà. De cop i volta, el foc es féu més actiu; una llum esblaimada va il·luminar la cambra, i vaig veure ben clar que el que havia considerat simples pintures s'havien fet reals; ja que les ninetes d'aquells éssers emmarcats es movien, brillaven d'una manera particular; els llavis se'ls obrien i tancaven com els llavis dels qui parlen, però jo no sentia altra cosa que el tic-tac del rellotge de paret i el xiulet de la broixina de tardor. Em va envair un terror insuperable, els cabells se m'eriçaven al front, les dents em petaven fins a gairebé trencar-se, una suor freda em va amaranar el cos. El rellotge va tocar les onze. La vibració de la darrera campanada es va sentir una bona estona, i, quan va haver acabat... Oh! No, no goso dir el que va passar, ningú no em creuria, i em prendrien per boig. Les espelmes es van encendre totes soles; la manxa, sense que cap ésser visible no la manipulés, va començar a bufar sobre el foc, roncant com un vell asmàtic, mentre que els molls furgaven els tions i la pala aixecava les cendres. Després, una cafetera es va llançar des d'una taula on havia estat posada, i es va dirigir, ranquejant, cap a la llar de foc, on es va col·locar entre els tions. Al cap d'uns segons, les butaques es van posar en moviment i, bellugant les potes recargolades d'una manera sorprenent, es van situar al voltant de la llar de foc.

II

No sabia què pensar del que estava veient; però el que em quedava per veure encara era molt més extraordinari. Un dels retrats, el més antic de tots, el d'un home gras, galtaplè i de barba grisa, que s'assemblava, fins al punt de confondre-s'hi, a la idea que m'havia fet del vell Sir John Falstaff, va treure el cap del marc fent una ganyota i, després de fer grans esforços, va passar les espatlles i el ventre rodó entre les posts estretes de l'orla i va saltar feixugament a terra. Així que va haver recuperat l'alè, va treure de la butxaca del perpunt una clau molt menuda; hi va bufar a dins per assegurar-se que el forat era ben net i la va ficar a tots els marcs, l'un darrere l'altre. I tots els marcs es van eixamplar per deixar passar còmodament les figures que contenien. Abats baixets i rosats, ancianes seques i grogues, magistrats de posat seriós abillats amb amples vestits negres, petimetres amb mitges de seda i calces curtes de llana, amb la punta de l'espasa cap amunt... tots aquests personatges formaven un espectacle tan estrany que, malgrat el meu espant, no vaig poder evitar esclafir a riure. Aquells dignes personatges van seure i la cafetera va saltar àgilment sobre la taula. Van prendre el cafè en tasses del Japó blanques i blaves, que hi

van acudir espontàniament des de damunt d'un escriptori, cadascuna amb un terròs de sucre i una cullereta de plata. Quan van haver pres el cafè, les tasses, la cafetera i les culleretes van desaparèixer alhora, i es va iniciar la conversa. Certament era la més curiosa que jo havia sentit mai, ja que cap d'aquells estranys enraonadors no mirava l'altre mentre li parlava: tots tenien els ulls fits en el rellotge de paret. Jo tampoc no podia desviar la mirada ni evitar seguir la busca, que es dirigia cap a la mitjanit a passos imperceptibles. Finalment, van tocar les dotze; una veu, amb un timbre exactament igual que el del rellotge, es va fer sentir i va dir: «Ha arribat l'hora, hem de ballar.» Tot el grup es va aixecar. Les butaques van recular totes soles; llavors, cada cavaller va agafar la mà d'una dama, i la mateixa veu va dir: «Senyors de l'orquestra, comenceu!». M'he oblidat de dir que el tema dels tapissos era un concert italià, d'una banda, i, de l'altra, una caça de cérvols en què uns quants criats tocaven el corn. Els palafreners i els músics, que fins llavors no havien fet cap gest, van inclinar el cap en senyal d'assentiment. El director va alçar la batuta, i una harmonia viva i balladora va començar a sonar de punta a punta de la sala. Primer van ballar el minuet. Però les notes ràpides de la partitura que executaven els músics no casaven gaire bé amb aquelles greus reverències: al cap d'uns minuts, cada parella de balladors va començar a fer piruetes com si fossin baldufes. Els vestits de seda de les dones, rebregats en aquell remolí de dansaires, produïen uns sons d'allò més particulars, semblaven les ales d'un estol de coloms. L'aire que se'ls ficava per sota els inflava prodigiosament, de manera que semblaven unes campanes brandant. L'arquet dels virtuosos passava tan ràpidament per les cordes que en sortien guspines elèctriques. Els dits dels flautistes pujaven i baixaven com si fossin d'argent viu; les galtes dels palafreners estaven inflades com globus, i tot plegat formava un devessall de notes i de trinats tan atapeïts i de gammes ascendents i descendents tan embullades, tan inconcebibles, que ni tan sols els dimonis haurien pogut seguir més de dos minuts un compàs com aquell. També feia llàstima de veure tots els esforços dels balladors, que maldaven per recuperar el ritme. Saltaven, feien cabrioles, reverències, salts d'una cama a l'altra i bots de tres peus d'alçada, de tal manera que la suor, que els regalimava del front cap als ulls, els desdibuixava els bigotis i el maquillatge. Però no hi podien fer res, l'orquestra els continuava avançant en tres o quatre notes. El rellotge va tocar la una; es van aturar. Vaig veure una cosa que m'havia passat per alt: una dona que no ballava. Estava asseguda en una butaca en un racó de la llar de foc, i no semblava gens ni mica interessada a participar en el que passava al seu voltant. Mai, ni tan sols en somnis, no havia vist res de tan perfecte; una pell d'una blancor enlluernadora, uns cabells d'un ros cendrós, unes pestanyes llargues i unes ninetes blaves, tan clares i transparents que s'hi veia la seva ànima de manera tan neta com un còdol al fons d'un rierol. I vaig sentir que, si mai estimava algú, havia de ser ella. Em vaig precipitar fora del llit, d'on fins llavors no m'havia pogut moure, i vaig anar cap a ella, conduït per alguna cosa que actuava en mi sense que me'n pogués adonar, i em vaig trobar als seus genolls, amb una de les seves mans entre les meves, parlant-hi com si la conegués des de feia vint anys. Però, per un prodigi ben estrany, mentre li parlava, marcava amb una oscil·lació de cap la música, que no havia deixat de sonar. I tot i que em sentia l'home més feliç del món xerrant amb una dona tan bonica, els peus em cremaven per ballar amb ella. Però no gosava proposar-l'hi. Va semblar que entenia el que jo volia, ja que, assenyalant amb la mà que no li tenia agafada l'esfera del rellotge, va dir: «Quan la busca sigui allà, ja ho veurem, estimat Théodore.» No sé com m'ho vaig fer, però no em va sorprendre gens sentir com deia el meu nom, i vam continuar xerrant. Quan l'hora indicada va sonar, la veu de timbre de plata va vibrar de nou a la cambra i va dir: «Angéla, podeu ballar amb el senyor, si us ve de gust, però ja sabeu què passarà.» «No hi fa res», va contestar l'Angéla amb un to emmurriat. I em va passar el seu braç d'ivori al voltant del coll. «*Prestissimo!*», va cridar la veu. I vam començar a ballar el vals. La sina de la noia em tocava el pit, la seva galta de vellut em fregava la meua i el seu alè suau flotava sobre la meua boca. Mai de la vida no havia sentit una emoció com aquella; els meus nervis s'estremien com ressorts d'acer, la sang em fluïa per les artèries com un torrent de lava, i sentia que el cor em batejava com un rellotge enganxat a les meves orelles. De tota manera, aquell estat no era gens ni mica llastimós. Em sentia envaït per una joia inefable i hauria volgut que allò durés sempre i, cosa remarcable, encara que l'orquestra hagués triplicat la velocitat, no haviem de fer cap

esforç per seguir-la. Els assistents, meravellats de la nostra agilitat, cridaven *bravo*, i picaven de mans amb totes les seves forces, sense fer cap so. L'Angéla, que fins llavors havia ballat amb una energia i una precisió sorprenents, de cop va semblar cansada; pesava sobre la meva espatlla com si li fallessin les cames; els seus peuetes, que feia un minut fregaven el terra, se'n desenganxaven lentament, com si duguessin a sobre una càrrega de plom. «Angéla, esteu cansada», li vaig dir, «descansem». «Ja m'agradaria», va contestar mentre s'eixugava el front amb el mocador. «Però, mentre hem estat ballant el vals, tots s'han assegut; només hi ha una butaca, i som dos». «No passa res, àngel meu! Us asseuré sobre els meus genolls.»

III

Sense posar-hi cap objecció, l'Angéla va seure i em va envoltar amb els braços com si fos un xal blanc, amagant el cap al meu pit per escalfar-se una mica, ja que s'havia quedat freda com el marbre. No sé quanta estona vam estar en aquella posició, ja que tots els meus sentits estaven abstrets en la contemplació d'aquella misteriosa i fantàstica criatura. Ja no tenia ni idea de l'hora que era ni del lloc on em trobava. El món real ja no existia per a mi i tots els lligams que m'hi unien s'havien trencat. Entenia el que cap home no pot entendre, els pensaments de l'Angéla se'm feien evidents sense que ella hagués de dir res, ja que la seva ànima brillava en el seu cos com un llum d'alabastre, i els raigs que li sortien del pit em travessaven el meu de banda a banda. L'alosa va cantar i una llum pàl·lida va travessar les cortines. Així que l'Angéla la va notar, es va aixecar precipitadament, em va enviar un gest de comiat i, després de fer uns passos, va exhalar un crit i va caure a terra. Molt espantat, vaig anar de seguida a alçar-la... La sang se'm congela quan hi penso: només hi vaig trobar la cafetera trencada en mil bocins. En veure-ho, convençut que havia estat la joguina d'alguna il·lusió diabòlica, em va envair un esglai tan poderós que em vaig desmaiar.

IV

Quan vaig recuperar el coneixement, era al meu llit; Arrigo Cohic i Pedrino Borgnioli eren drets a l'espona. En obrir els ulls, l'Arrigo va exclamar: «Ah! Per fi! Fa gairebé una hora que et frego les temples amb colònia. Què dimonis has fet aquesta nit? Aquest matí, en veure que no baixaves, he entrat a la teva habitació, i t'he trobat estès a terra, vestit de manera estranya i abraçant un tros de porcellana trencada, com si fos una noia bonica». «Déu meu! És el vestit de casament del meu avi», va dir l'altre mentre aixecava un dels faldons de seda estampat amb branques verdes sobre fons rosa. «Aquests són els botons d'estràs i filigrana de què estava tan orgullós. En Théodore el deu haver trobat en un racó i se l'ha posat per divertir-se. Però, com és que t'has trobat malament?», va afegir en Borgnioli. «Això està bé per a una noieta d'espatlles blanques; li descordes la cotilla, li treus els collarets, el xal, i és un bon moment per fer magarrufes». «Només he tingut una basca, em passa de vegades», vaig contestar amb un to sec. Em vaig aixecar i em vaig treure aquell ridícul abillament. I després vam dinar. Els meus tres companys van menjar molt i van beure encara més; jo no vaig menjar gairebé res, ja que el record del que havia passat em causava unes estranyes distraccions. Un cop vam haver acabat de dinar, com que plovia a bots i barrals, no vam poder sortir i cadascú es va entretenir com va poder. En Borgnioli va tamborinar unes marxas militars als vidres; l'Arrigo i el nostre amfitrió van jugar una partida de dames; jo vaig arrencar del meu quadern un full de pergamí i em vaig posar a dibuixar. Les línies que el meu llapis traçava de manera gairebé imperceptible, sense que hi pensés, representaven amb una meravellosa exactitud la cafetera que havia tingut un paper tan important en les escenes d'aquella nit. «És sorprenent com aquest cap s'assembla a la meva germana Angéla», va dir el nostre amfitrió, que, com que havia acabat la partida de dames, em mirava treballar per sobre de la meva espatlla. En efecte, el que feia un moment m'havia semblat una cafetera era realment el perfil dolç i melangiós de l'Angéla. «Per tots els sants del

paradís! És viva o morta?», vaig exclamar amb una veu tan tremolosa com si la meva vida depengués de la seva resposta. «Va morir, fa dos anys, d'una pleuresia en tornar d'un ball.» «Déu meu!», vaig contestar ple de dolor. I, retenint una llàgrima que estava a punt de caure, vaig tornar a posar el paper dins el quadern. Acabava de comprendre que per a mi ja no era possible la felicitat sobre la terra!

Anuncis

Vodafone One Profesional

3€
/mes

Y llévate un iPhone 6S

Me interesa

zaplo.es

¿TE PESA PAGAR LAS VACACIONES?

Categoria : El traduït

Etiquetes : Maria Llopis, Théophile Gautier

Crea un lloc web gratuït o un blog a Wordpress.com.